

Kenth Häggblom/Gerd Lindqvist
Tel. 018-25497

Utbildning 2011:2
24.5.2011

Lärare 2011

Totalt arbetar 650 lärare inom den åländska utbildningen vårterminen 2011. Inom grundskolan finns 412 lärare, varav 121 är klasslärare. Gymnasialstadiet (inklusive Ålands folkhögskola) har 170 lärare och Högskolan på Åland 39 stycken. Inom den övriga utbildningen (Ålands musikinstitut och Medborgarinstitutet) jobbar sammanlagt 29 rektorer och lärare med minst 14 undervisningstimmar per vecka. Totalt sett är drygt två tredjedelar av lärarna kvinnor, men könsfördelningen varierar i de olika utbildningsstadierna. Störst är könsskillnaden i grundskolan, där nästan 80 procent av lärarna är kvinnor. Assistenten samt studie- och elevhandledare ingår i statistikuppgifterna.

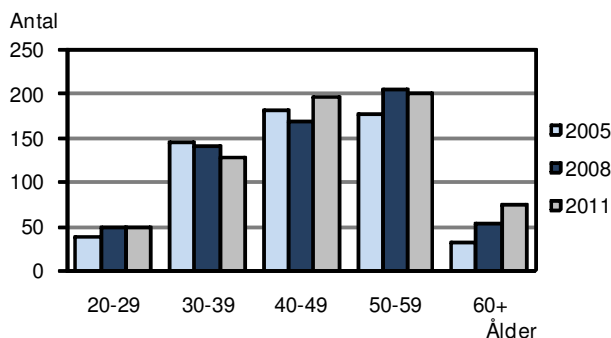
Tabell 1. Lärare efter utbildningsnivå, kön och medelålder 2011

Kön	Totalt	Grundskolan	Gymnasialstadiet	Högskolan	Övrig utbildn.
Totalt	650	412	170	39	29
Kvinnor	442	328	83	14	17
Män	208	84	87	25	12
Medelålder	46,4	44,9	48,1	50,7	51,3

Not: I kategorin Gymnasialstadiet ingår även uppgifter för Ålands folkhögskola. Övrig utbildning omfattar Medborgarinstitutet och Ålands musikinstitut.

Grundskolan har de yngsta lärarna med en medelålder på knappt 45 år. Inom övrig utbildning och Högskolan är lärarnas genomsnittsålder runt 51 år. Diagrammet nedan visar åldersfördelningen i hela lärarkåren år 2005, 2008 och 2011. Antalet 30–39-åriga lärare har fortsatt att minska, medan de i åldersgrupperna 40–49 år och 60 år eller äldre har ökat. De största åldersgrupperna bland lärarna är 40–49 år och 50–59 år, drygt 60 procent av lärarna finns i dessa åldersgrupper.

Lärare efter ålder 2005-2011

I grundskolan har andelen behöriga lärare ökat från 77 procent 2005 och 86 procent 2008 till 92 procent 2011, medan lärarnas behörighetsgrad inom gymnasialstadiet har minskat från 70 procent 2005 och 2008 till 64 procent 2011.

Beskrivning av statistiken

Detta meddelande innehåller statistik om den åländska lärarkåren 2011. Syftet är att ge en samlad och utförlig bild av lärarkårens storlek och sammansättning. En mängd variabler behandlas alltifrån ålder, kön och uppgift till anställningsförhållande, undervisningsämnen och behörighet. Åldersuppgifterna är beräknade enligt personernas ålder den 31 december 2011. Mera förklaringar om respektive faktor ges i anslutning till resultatredovisningen. Uppgifterna samlades in i mars 2011 och gäller således situationen på vårterminen 2011. Vissa jämförelser görs också med lärarläget år 2005 och 2008. De kategorier som omfattas av statistiken är alla rektorer och lärare i grundskolan, på gymnasialstadiet och Högskolan på Åland samt rektorerna och de lärare som undervisar minst 14 timmar per vecka i den övriga utbildningen, vilken här omfattar Ålands musikinstitut och Medborgarinstitutet. Ålands folkhögskola redovisas tillsammans med gymnasialstadiet i detta meddelande. Också elev- och studiehandledare samt elev- och studerandeassistenter ingår i statistiken.

Statistiken omfattar de lärare som är i tjänst. De tjänstlediga lärarna ingår dock i vissa tabeller som visar lärare efter anställningsförhållande. I vissa fall arbetar en lärare i flera olika skolor och också på olika stadier och nivåer i utbildningssystemet. När det gäller summerade uppgifter har läraren då i statistiken förts till den kategori där det huvudsakliga arbetet utförs. När det gäller redovisningen för enskilda skolor kan en lärare dock i vissa fall finnas med i två olika skolor för att ge en mera rättvisande bild av de enskilda skolornas lärarkårer.

Uppgifterna har samlats in från skolorna och skoldistriktet. ÅSUB riktar ett tack till alla som bidragit med uppgifter och kommentarer.

I text och tabeller presenteras skolornas namn oftast i förkortad form. De fullständiga namnen på gymnasialstadiets skolor framgår i tabell 13.

Lärarstatistik publicerades senast för år 2008 och utges vart tredje år. Lärarstatistiken ges ut i ÅSUBs serie Statistikmeddelanden, Utbildning. Övrig statistik som publiceras i denna serie är årliga meddelanden om utbildningen på grundskolenivå, studerande över grundskolenivå på Åland samt examina avlagda vid de åländska läroinrättningarna på gymnasialstadiet och Högskolan på Åland. Statistik om åländsk utbildning som inte leder till examen samt om de åländska studerande utanför Åland publiceras sedan 2007 årligen på ÅSUBs hemsida (www.asub.ax). ÅSUB har också publicerat en prognos om det framtida elevunderlaget på Åland samt en utredning över det framtida behovet av utbildning på Åland. All utbildningsstatistik är tillgänglig på ÅSUBs hemsida i form av publikationer, databaser och exceltabeller.

Några definitioner och förklaringar:

- Exakt 0 enheter
- . Uppgift ologisk, kan ej förekomma

Grundskolan

Antalet lärare i grundskolan har sedan 2008 ökat med 20 personer och uppgår 2011 till 412 stycken. De kvinnliga lärarna har blivit flera, medan de manliga har minskat till antalet. *Tabell 2* visar hur lärarna fördelar sig på de 22 grundskolorna. Kyrkby högstadieskola har flest lärare, 71 stycken, varav två femtedelar jobbar inom träningsundervisningen eller som elevassistenter. Dessutom ingår här fem s.k. ambulerande lärare, vilka arbetar i flera olika skolor. Lumparland och Sottunga skolor har de minsta lärarkårerna med fem lärare vardera. I alla skolor finns det flera kvinnliga än manliga lärare. Man bör beakta att tabellen inte visar årsverken utan antalet enskilda lärare anställda vid skolan. Eftersom en del av lärarna är timlärare och anställda på deltid, blir bilden av varje skolas ”lärarkapacitet” inte helt jämförbar. I lärarstatistiken ingår också elevassistenterna.

Tabell 2. Lärare i grundskolan efter skola och kön 2005–2011

Skola	Totalt			Kvinnor			Män		
	2005	2008	2011	2005	2008	2011	2005	2008	2011
Totalt	379	392	412	300	295	328	79	97	84
Brändö ¹⁾	12	9	11	10	7	8	2	2	3
Eckerö	7	7	12	7	7	9	-	-	3
Emkarby ²⁾	4	.	.	2	.	.	2	.	.
Föglö	14	14	11	10	9	9	4	5	2
Geta	5	4	6	4	3	6	1	1	-
Godby högstadieskola	32	33	39	24	24	29	8	9	10
Kyrkby högstadieskola	74	72	71	60	52	54	14	20	17
varav träningsundervisning (str)	23	22	27	21	20	24	2	2	3
Kumlinge	8	9	9	7	4	7	1	5	2
Källbo (Godby) ^{2) 3)}	9	17	19	8	14	17	1	3	2
Kökar	8	9	9	5	6	7	3	3	2
Lappo ¹⁾	3	3	.	1	-	.	2	3	.
Lemland	12	14	18	9	12	15	3	2	3
Lumparland	4	5	5	3	3	5	1	2	-
Näfsby	10	12	13	8	9	9	2	3	4
Pålsböle ³⁾	9	6	.	8	6	.	1	-	.
Rangsby	6	6	9	4	4	8	2	2	1
Sottunga	7	5	5	5	3	3	2	2	2
Strandnäs	43	39	46	37	32	37	6	7	9
Sund	11	13	10	11	12	10	-	1	-
Södersunda	10	13	12	9	11	11	1	2	1
Vikingaåsen	19	23	25	16	20	21	3	3	4
Vårdö	5	6	7	4	6	7	1	-	-
Yternäs	20	22	24	15	14	19	5	8	5
Ödkarby	8	9	8	5	6	5	3	3	3
Övernäs högstadieskola ⁴⁾	23	26	.	14	17	.	9	9	.
Övernäs ⁴⁾	20	19	45	17	16	34	3	3	11

¹⁾ Lappo skola stängde 2010 och eleverna flyttade till Brändö låg- och högstadium.

²⁾ När Källbo skola öppnade på hösten 2005 ersatte den Godby och Emkarby skolor.

³⁾ Pålsböle skola stängde 2010 och eleverna flyttade till Källbo skola.

⁴⁾ Övernäs och Övernäs högstadieskola är fr.o.m. 2011 en enhetsskola.

Not: De lärare som arbetar i två skolor redovisas här i båda skolor, men endast en gång i totalen (2005 4 st, 2008 3 st, 2011 2 st). Ett antal lärare anställda av Södra Ålands högstadieskolekt jobbar i flera skolor, men redovisas här endast i Kyrkby högstadieskola (2005 7 st, 2008 5 st, 2011 5 st).

Eleveassistenterna ökar betydligt

I grundskolan finns över 120 klasslärare och knappt 90 lektorer. Fördelningen på huvudsaklig uppgift är i stort sett densamma 2011 som 2008, förutom att elevassistenterna har ökat från 62 till 84 personer. År 2005 fanns det 39 elevassistenter. De heltidsanställda timlärarna har ökat från 20 till 27 personer. Detta redovisas i *tabell 3* som visar antalet grundskolelärare efter huvudsaklig uppgift och kön. Kvinnornas andel av grundskolelärarna har sedan 2008 ökat från 75 till 80 procent. Främst är det bland timlärarna och elevassistenterna som kvinnodominansen har ökat. Liksom år 2008 är det klasslärarna, specialklasslärarna, speciallärarna och elevassistenterna som har den minst jämställda könsfördelningen med över 80 procent kvinnor i vardera kategorin. Endast bland rektorerna är männen i majoritet då fyra av fem rektorer är män.

I *tabell 4* redovisas grundskolelärarna efter huvudsaklig uppgift och skoldistrikt. Det stora antalet elevassistenter i Södra Ålands högstadiedistrikt kan förklaras med att många av dem arbetar inom träningsundervisningen vid Kyrkby högstadieskola. Träningsundervisningen gör också att antalet speciallärare är större i distriktet.

Tabell 3. Lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift och kön 2011

Huvudsaklig uppgift	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	412	328	84	79,6	20,4
Rektor	5	1	4	20,0	80,0
Föreståndare	17	10	7	58,8	41,2
Klasslärare	121	109	12	90,1	9,9
Specialklasslärare (san) ¹⁾	13	13	-	100,0	-
Specialklasslärare (str) ²⁾	9	7	2	77,8	22,2
Speciallärare (sd) ³⁾	18	16	2	88,9	11,1
Lektor	89	59	30	66,3	33,7
Elevhandledare	4	3	1	75,0	25,0
Heltidsanställd timlärare	27	20	7	74,1	25,9
Deltidsanställd timlärare	25	17	8	68,0	32,0
Elevassistent	84	73	11	86,9	13,1

¹⁾ Lärare med anpassad specialundervisning. ²⁾ Lärare i träningsundervisning.

³⁾ Lärare med samordnad specialundervisning.

Tabell 4. Lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift och skoldistrikt 2011

Huvudsaklig uppgift	Södra Ålands				Övriga skärgården
	Totalt	Mariehamn	högstadiedistr.	Norra Ålands högstadiedistr.	
Totalt	412	115	156	96	45
Rektor, föreståndare	22	3	7	7	5
Speciallärare, elevhandledare	44	11	22	10	1
Lektor	89	29	31	21	8
Klasslärare	121	39	41	32	9
Timlärare	52	16	10	12	14
Elevassistent	84	17	45	14	8

Tillbakagång i andelen manliga lärare på lågstadiet

Tabell 5 visar lärarnas och rektorernas fördelning på utbildningsstadium och kön. Totalt sett har andelen manliga lärare återgått till 2005 års nivå på drygt 22 procent, efter att ha uppgått till över 26 procent 2008. Det är framför allt på lågstadiet som männen har blivit färre och andelen har sjunkit från nästan 22 procent 2008 till knappt 16 procent 2011, vilket är en lägre nivå än 2005 då andelen uppgick till nästan 20 procent. På högstadiet är männens andel av lärarna oförändrat en tredjedel.

Tabell 5. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt utbildningsstadium och kön 2005–2011

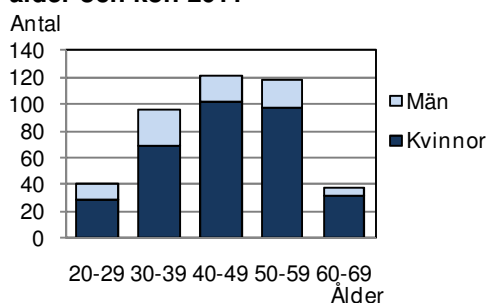
Utbildningsstadium Kön	Antal			Procent		
	2005	2008	2011	2005	2008	2011
Totalt	340	330	328	100,0	100,0	100,0
Kvinnor	262	243	255	77,1	73,6	77,7
Män	78	87	73	22,9	26,4	22,3
Lågstadiet, årskurs 1-6	204	205	205	100,0	100,0	100,0
Kvinnor	164	161	173	80,4	78,5	84,4
Män	40	44	32	19,6	21,5	15,6
Högstadiet, årskurs 7-9	136	125	123	100,0	100,0	100,0
Kvinnor	98	82	82	72,1	65,6	66,7
Män	38	43	41	27,9	34,4	33,3

Not: Denna tabell omfattar inte elevassistenterna.

Nästan en tiondel av lärarna är 60 år eller äldre

Ungefär 30 procent av grundskolelärarna är 40–49 år och en nästan lika stor andel är 50–59 år gamla. Nio procent är över 60 år. Av de kvinnliga lärarna är 70 procent 40 år eller äldre, medan motsvarande andel för de manliga lärarna är 55 procent. Diagrammet nedan visar lärarnas fördelning på åldersgrupper efter kön medan *tabell 6* redovisar typ av anställningsförhållande efter ålder och kön. Nästan två tredjedelar av lärarna i grundskolan är ordinarie anställda och deras andel är betydligt högre i åldersklasserna över 40 år än i åldersklasserna 20–29 och 30–39 år.

Lärare i grundskolan efter ålder och kön 2011

Tabell 6. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt anställningsförhållande, ålder och kön 2011

Anställnings- förhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Totalt	445	45	113	128	120	39	358	87
Ordinarie	286	9	62	92	93	30	230	56
Visstidsanställd	88	21	17	23	22	5	67	21
Vikarie	38	11	16	6	3	2	31	7
Tjänstledig	33	4	18	7	2	2	30	3

Andelen kvinnliga lärare inom klassundervisningen ökar

Drygt 120 grundskolelärare har huvudsakligen undervisning i egen klass. Nästan 90 procent av dessa är kvinnor, en andel som ökat från 80 procent 2005. Specialklassundervisning, samordnad specialundervisning, biologi och språk har också en kraftig tyngdpunkt på kvinnliga lärare. Textilslöjd och hemkunskap undervisas enbart av kvinnor medan alla lärare med fysik, samhällslära, datateknik och teknisk slöjd som huvudsakligt undervisningsämne är män. I ännu ett ämne är andelen manliga lärare större än andelen kvinnliga, nämligen religionskunskap. Jämn könsfördelning bland lärarna råder i ämnena musik, bildkonst samt gymnastik och idrott. *Tabell 7* redovisar grundskolelärarnas fördelning på huvudsakliga undervisningsämnena. Det vanligaste huvudsakliga undervisningsämnet är klassundervisning i egen klass, följt av specialklassundervisning, matematik, svenska, gymnastik, finska, engelska och samordnad specialundervisning. Vardera av dessa ämnen undervisas som huvudsakligt ämne av mer än tio lärare. I kategorin Ingen undervisningsskyldighet ingår de 84 elevassistenterna.

Tabell 7. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och kön 2011

Huvudsakligt undervisningsämne	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	412	328	84	79,6	20,4
Klassundervisning	121	108	13	89,3	10,7
Specialklassundervisning (san, str)	34	31	3	91,2	8,8
Svenska och litteratur	18	15	3	83,3	16,7
Finska	14	11	3	78,6	21,4
Engelska	14	13	1	92,9	7,1
Tyska	1	1	-	100,0	-
Franska	2	2	-	100,0	-
Matematik	27	19	8	70,4	29,6
Fysik	4	-	4	-	100,0
Kemi	2	1	1	50,0	50,0
Geografi	1	1	-	100,0	-
Biologi	6	5	1	83,3	16,7
Religionskunskap	3	1	2	33,3	66,7
Historia	5	3	2	60,0	40,0
Samhällslära	2	-	2	-	100,0
Elevhandledning	4	2	2	50,0	50,0
Studiehandledning	1	1	-	100,0	-
Samordnad specialundervisning (sd)	12	11	1	91,7	8,3
Musik	10	5	5	50,0	50,0
Bildkonst	6	3	3	50,0	50,0
Gymnastik och idrott	18	9	9	50,0	50,0
Textilslöjd	9	9	-	100,0	-
Teknisk slöjd	9	-	9	-	100,0
Hemkunskap	4	4	-	100,0	-
Datateknik	1	-	1	-	100,0
Ingen undervisningsskyldighet	84	73	11	86,9	13,1

Äldre lärare i majoritet inom samordnad specialundervisning, tyska och franska

Tabell 8 visar lärarna efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder. Undervisningsämnena är här delvis sammanslagna till större grupper för att åstadkomma ökad överskådlighet. Av de som i huvudsak har klassundervisning är den största gruppen, eller 39 procent, 40–49 år. En något mindre andel är under 40 år och knappt 26 procent är 50 år eller äldre. Undervisningsämnen där mer än två tredjedelar av lärarna hör till åldersgruppen över 50 år är övriga språk (tyska och franska) samt samordnad specialundervisning. Av de yngsta lärarna, under 30 år, har hälften huvudsakligen klassundervisning och några enstaka undervisar svenska, matematik, gymnastik och specialklassundervisning. Därtill är femton elevassistenter i denna åldersgrupp.

Den vanligaste kombinationen av undervisningsämnen för samma lärare är klassundervisning och gymnastik. Sammanlagt 13 lärare i grundskolan har denna ämneskombination. I tabell 9 redovisas de 13 vanligaste kombinationerna av ämnen i vilka lärarna har mest och nästmest undervisning. Klassundervisning avser här endast klassundervisning i egen klass.

Tabell 8. Lärare i grundskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder 2011

Huvudsakligt undervisningsämne	Antal per åldersgrupp						Procent per åldersgrupp		
	Totalt	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	-39	40-49	50+
Totalt	412	41	95	121	118	37	33,0	29,4	37,6
Klassundervisning	121	13	30	47	26	5	35,5	38,8	25,6
Specialklassundervisning (san, str)	34	2	7	5	13	7	26,5	14,7	58,8
Svenska och litteratur	18	3	5	3	3	4	44,4	16,7	38,9
Finska	14	-	4	2	7	1	28,6	14,3	57,1
Engelska	14	1	4	3	4	2	35,7	21,4	42,9
Övriga språk	3	-	-	-	1	2	-	-	100,0
Matematik	27	3	8	11	4	1	40,7	40,7	18,5
Biologi, geografi, fysik, kemi	13	1	4	1	7	-	38,5	7,7	53,8
Historia, samhällslära, religion	10	-	1	5	4	-	10,0	50,0	40,0
Elevhandledning, studiehandledning	5	1	2	1	1	-	60,0	20,0	20,0
Samordnad specialundervisning (sd)	12	-	1	3	6	2	8,3	25,0	66,7
Musik och bildkonst	16	-	1	6	8	1	6,3	37,5	56,3
Gymnastik och idrott	18	2	7	5	4	-	50,0	27,8	22,2
Slöjd	18	-	5	4	7	2	27,8	22,2	50,0
Hemkunskap	4	-	2	-	2	-	50,0	-	50,0
Datateknik	1	-	-	1	-	-	-	100,0	-
Ingen undervisningsskyldighet	84	15	14	24	21	10	34,5	28,6	36,9

Tabell 9. Lärare i grundskolan efter de vanligaste kombinationerna av undervisningsämnena 2011

Undervisningsämne i vilket läraren har		Antal lärare
- mest undervisning	- nästmest undervisning	
Klassundervisning	Gymnastik	13
Klassundervisning	Engelska	12
Klassundervisning	Svenska	12
Matematik	Fysik	10
Klassundervisning	Matematik	9
Klassundervisning	Teknisk slöjd	8
Klassundervisning	Bildkonst	7
Klassundervisning	Musik	7
Klassundervisning	Textilslöjd	6
Biologi	Geografi	6
Klassundervisning	Religionskunskap	5
Svenska	Engelska	5
Gymnastik	Teknisk slöjd	5

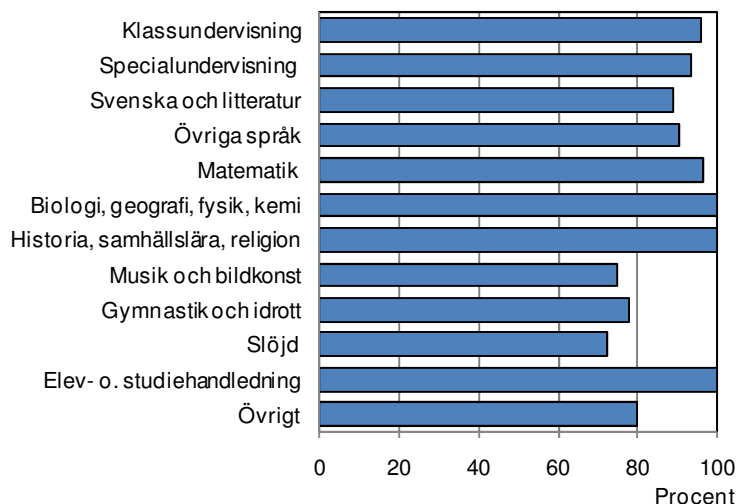
Över 90 procent av grundskolelärarna är behöriga

Andelen behöriga lärare i grundskolan har ökat betydligt från 2005, då den var 77 procent. Nu uppgår motsvarande siffra till knappt 92 procent. *Tabell 10* redovisar grundskolelärarnas behörighet fördelat på huvudsaklig uppgift och ålder. Tabeller med uppgift om behörighet innefattar inte elevassistenterna. Alla rektorer, föreståndare, speciallärare och elevhandledare är behöriga. Samma sak gäller runt 96 procent av klasslärarna respektive lektorerna. Andelen behöriga är lägst bland de deltidsanställda timlärarna, knappt hälften av dessa är behöriga. Åldersmässigt är det de yngsta lärarna (under 30 år) som har den sämsta behörighetsgraden. Diagrammet nedan visar andelen behöriga lärare i de olika undervisningsämnena. Alla lärare med läsåmnen som biologi, historia och religion som huvudsakligt undervisningsämne är behöriga, medan de praktiska ämnena, så som musik, gymnastik och konst, har den lägsta andelen behöriga lärare, under 80 procent. Behörigheten bland svenskalärarna har ökat till knappt 89 procent efter att ha legat på drygt 68 procent 2008.

Tabell 10. Lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift, ålder och behörighet 2011

Huvudsaklig uppgift Ålder	Antal			Behöriga, procent		
	Totalt	Behöriga	Obehöriga	2005	2008	2011
Totalt	328	300	28	77,1	85,8	91,5
Huvudsaklig uppgift						
Rektor, föreståndare	22	22	-	96,3	96,0	100,0
Klasslärare	121	116	5	86,0	94,2	95,9
Specialklasslärare (san, str)	22	20	2	73,7	89,5	90,9
Speciallärare (sd)	18	18	-	82,6	90,5	100,0
Lektor	89	86	3	82,6	89,0	96,6
Heltidsanställd timlärare	27	22	5	62,5	85,0	81,5
Deltidsanställd timlärare	25	12	13	22,6	25,0	48,0
Elevhandledare	4	4	-	50,0	80,0	100,0
Ålder						
20-29	26	21	5	65,7	60,6	80,8
30-39	81	72	9	75,3	84,5	88,9
40-49	97	93	4	74,5	90,5	95,9
50-59	97	90	7	86,9	92,0	92,8
60-69	27	24	3	66,7	75,0	88,9

Andel behöriga lärare i grundskolan efter huvudsakligt undervisningsämne 2011

Andelen behöriga lärare med utbildning i Finland minskar

Tabell 11 och 12 visar lärarnas examensland efter huvudsaklig uppgift och åldersgrupp. Uppgifterna om examensland redovisas för de lärare som har formell behörighet. Uppgifterna har inte någon koppling till vilket land lärarna kommer ifrån. Drygt hälften, eller 53 procent, av grundskolelärarna har utbildat sig i Finland. År 2008 var motsvarande siffra knappt 58 procent. Examen från Sverige har 46 procent och en procent har examen från något annat land. Bland speciallärarna är andelen utbildade i Finland betydligt högre än i de övriga lärarkategorierna, drygt 83 procent. Av klasslärarna och elevhandledarna har flera personer examen från Sverige än Finland. Det är en klar övervikt av lärare med Finland som examensland i åldern över 50 år, medan majoriteten av lärarna under 40 år har utbildat sig i Sverige. Hälften av lärarna i åldersgruppen 40–49 år har tagit examen i Finland. I denna åldersgrupp finns också alla tre lärare med annat examensland än Finland eller Sverige. Diagrammet nedan visar hur lärarnas examensland varierar i relation till vilket decennium lärarna utexaminerats. Av dem som tagit examen på 1970- och 1980-talet har över två tredjedelar utexaminerats i Finland, medan majoriteten av dem som tagit examen under 2000-talet har studerat i Sverige.

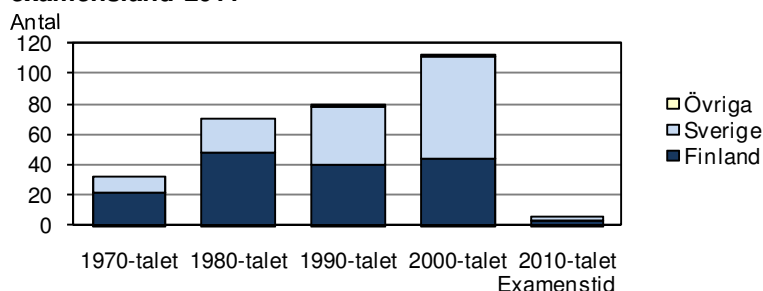
Tabell 11. Behöriga lärare i grundskolan efter huvudsaklig uppgift och examensland 2011

Huvudsaklig uppgift	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	300	159	138	3	53,0	46,0	1,0
Rektor, föreståndare	22	12	10	-	54,5	45,5	-
Klasslärare	116	51	64	1	44,0	55,2	0,9
Specialklasslärare (san, str)	20	11	9	-	55,0	45,0	-
Speciallärare (sd)	18	15	3	-	83,3	16,7	-
Lektor	86	48	36	2	55,8	41,9	2,3
Heltidsanställda timlärare	22	15	7	-	68,2	31,8	-
Deltidsanställd timlärare	12	6	6	-	50,0	50,0	-
Elevhandledare	4	1	3	-	25,0	75,0	-

Tabell 12. Behöriga lärare i grundskolan efter ålder och examensland 2011

Åldersgrupp	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	300	159	138	3	53,0	46,0	1,0
20-29	21	5	16	-	23,8	76,2	-
30-39	72	27	45	-	37,5	62,5	-
40-49	93	47	43	3	50,5	46,2	3,2
50-59	90	67	23	-	74,4	25,6	-
60-69	24	13	11	-	54,2	45,8	-

Lärare i grundskolan efter examenstid och examensland 2011

Gymnasialstadiet

Statistiken över lärarna på gymnasialstadiet på Åland omfattar även Ålands folkhögskola. I lärarstatistiken för 2005 ingick även Ålands hantverksskola, som upphörde med sin verksamhet efter vårterminen 2006.

Vårdinstitutet och Sjömansskolan har de minst jämställda lärarkårerna

På gymnasialstadiet på Åland jobbar 170 lärare. Största antalet finns vid Ålands yrkesskola, 53 personer, följt av Ålands Lyceum med 40 lärare. Totalt sett är könsfördelningen bland lärarna jämn, knappt 49 procent är kvinnor, men situationen varierar vid de olika skolorna. Ålands sjömansskola har en klar manlig dominans i lärarkåren, medan kvinnorna överväger framför allt vid Ålands vårdinstitut, Ålands handelsläroverk och Ålands naturbruksskola. *Tabell 13* visar gymnasialstadielärarna efter skola och kön. Lärare med anställning i fler än en skola redovisas i tabellen i alla skolor han/hon är anställd, men ingår endast en gång i totalen. I *tabell 14* redovisas lärarna efter huvudsaklig uppgift och kön. Över hälften arbetar som lektorer och 57 procent av dessa är män. Könsfördelningen är mest ojämn bland speciallärare och studiehandledare, vilka alla är kvinnor.

Tabell 13. Lärare på gymnasialstadiet efter skola och kön 2005–2011

Skola	Totalt			Kvinnor			Män		
	2005	2008	2011	2005	2008	2011	2005	2008	2011
Totalt	162	169	170	76	79	83	86	90	87
Ålands folkhögskola	10	15	15	3	7	9	7	8	6
Ålands handelsläroverk	13	14	18	5	7	12	8	7	6
Ålands hantverksskola	6	.	.	4	.	.	2	.	.
Ålands hotell- och restaurangskola	15	20	18	8	10	9	7	10	9
Ålands lyceum	33	38	40	19	21	23	14	17	17
Ålands naturbruksskola	9	11	6	5	4	4	4	7	2
Ålands sjömansskola	25	24	26	5	4	7	20	20	19
Ålands vårdinstitut	14	14	12	11	11	9	3	3	3
Ålands yrkesskola	45	49	53	21	23	23	24	26	30

Not: 2011: Femton lärare jobbar vid två gymnasialstadieskolor, en vid tre gymnasialstadieskolor samt en vid en gymnasialstadieskola och Högskolan på Åland. Dessa lärare ingår här i siffrorna för alla de skolor de arbetar i, men de är medräknade endast en gång i totalen. 2008: Fem av lärarna vid Hot.- o. rest.skolan jobbade huvudsakligen vid Högskolan på Åland, två av lärarna vid Folkhögskolan jobbade huvudsakligen i grundskolan samt ytterligare två främst vid Musikinstitutet. Dessa nio lärare ingår här i respektive skola, men inte i totalen. Sju av lärarna jobbade vid två olika skolor på gymnasialstadiet och ingår här i båda skolor, men de är endast medräknade en gång i totalen. 2005: Fem av lärarna i Hot.- o. rest.skolan jobbade huvudsakligen vid Högskolan. De ingår här vid Hot.- o. rest.skolan, men ej i totalen. Tre jobbade i två gymnasialstadieskolor och är här med i båda skolor, men ingår endast en gång i totalen.

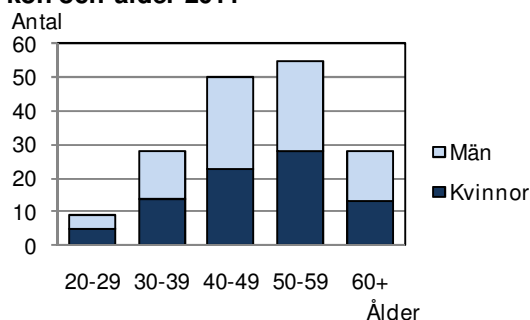
Tabell 14. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsaklig uppgift och kön 2011

Huvudsaklig uppgift	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	170	83	87	48,8	51,2
Rektor	8	5	3	62,5	37,5
Lektor	93	40	53	43,0	57,0
Timlärare i huvudsyssla	28	11	17	39,3	60,7
Timlärare i bisyssla	18	10	8	55,6	44,4
Speciallärare	3	3	-	100,0	-
Studiehandledare	5	5	-	100,0	-
Assistentlärare	15	9	6	60,0	40,0

En tredjedel av gymnasialstadielärarna 50–59 år

Antalet lärare i åldersgruppen 30–39 år har minskat betydligt sedan 2008, medan övriga redovisade åldersgrupper har ökat med enstaka personer vardera. En tredjedel av gymnasialstadielärarna är 50–59 år och en något mindre andel är 40–49 år. Lika många lärare är 30–39 år som 60 år eller äldre. Diagrammet nedan visar hur gymnasialstadielärarna fördelar sig på kön och ålder. Könsfördelningen är relativt jämn i alla åldersgrupper, med en liten övervikt för kvinnorna i åldern 20–29 år och för männen i åldersgrupperna 40–49 år och 60 år eller äldre.

Lärare på gymnasialstadiet efter kön och ålder 2011

Två femtedelar har visstidsanställning

I *tabell 15* finns uppgifter om lärarna fördelade på huvudsakligt anställningsförhållande, åldersgrupp och kön. När man ser till anställningsförhållande är knappt hälften, eller 88 stycken, av lärarna ordinarie anställda och två femtedelar, eller 72 personer, är visstidsanställda. De ordinarie anställda och visstidsanställda har ökat med några enstaka personer sedan 2005, medan antalet vikarier har minskat något, från 12 till 9 personer. Nästan alla de yngsta lärarna, under 30 år, har visstidsanställning eller vikariat. Även bland lärarna i åldersgrupperna 30–39 år och 40–49 år är betydligt flera visstidsanställda än ordinarie anställda. Av de äldre lärarna har dock majoriteten ordinarie anställning. Sju lärare är tjänstlediga och ingår inte i den övriga statistikrapporteringen.

Bland de ordinarie anställda finns ungefär lika många kvinnliga som manliga lärare och även bland de visstidsanställda är könsfördelningen relativt jämn. Bland vikarierna och de tjänstlediga lärarna är kvinnorna i majoritet.

Tabell 15. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt anställningsförhållande, ålder och kön 2011

Anställningsförhållande	Totalt	Ålder					Kön	
		20-29	30-39	40-49	50-59	60+	Kvinnor	Män
Totalt	177	9	30	52	57	29	88	89
Ordinarie	88	1	7	19	44	17	43	45
Visstidsanställd	72	6	19	30	10	7	33	39
Vikarie	9	2	2	1	1	3	6	3
Tjänstledig	7	-	2	2	2	1	5	2
Deltidspensionerad	1	-	-	-	-	1	1	-

Hälften av lärarna undervisar huvudsakligen i kärnämnen och andra allmänna ämnen

När det gäller undervisningsämnen redovisas i *tabell 16 och 17* lärarnas kön och ålder efter ämnenas huvudgrupper. Kategorin kärnämnen och andra allmänna ämnen, där bl.a. hela Ålands lyceums undervisning ingår, är huvudområde för över hälften av lärarna, eller 86 personer. 32 lärare undervisar huvudsakligen inom teknik och kommunikation, vilket är en ökning med 7 personer jämfört med 2008. Därefter kommer turism-, kosthålls- och ekonomibranschen med 16 lärare. Över tre femtedelar av lärarna i kärnämnen är kvinnor, medan alla lärare utom en inom teknik och kommunikation är män. Av de elva lärarna inom social-, hälso- och idrottsområdet är endast en man. Tio personer har ingen undervisning och innefattar rektorer, studiehandledare och assistentlärare.

Också åldersmässigt finns det skillnader mellan ämnesområdena. Hälften av den stora gruppen lärare i kärnämnen är 50 år eller äldre. När det gäller turism-, kosthålls- och ekonomibranschen är det en ännu större andel lärare som är över 50 år, nästan 63 procent. Inom teknik och kommunikation samt social-, hälso- och idrottsområdet ligger tyngdpunkten i åldersgruppen 40–49 år.

Tabell 16. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt undervisningsämne och kön 2011

Undervisningsämne	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	170	83	87	48,8	51,2
Kärnämnen och andra allmänna ämnen	86	53	33	61,6	38,4
Kultur	6	2	4	33,3	66,7
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	4	2	2	50,0	50,0
Naturvetenskapliga området	1	-	1	-	100,0
Teknik och kommunikation	32	1	31	3,1	96,9
Naturbruk och miljöområdet	4	2	2	50,0	50,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	11	10	1	90,9	9,1
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	16	7	9	43,8	56,3
Ingen undervisningsskyldighet	10	6	4	60,0	40,0

Tabell 17. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt undervisningsämne och åldersgrupp 2011

Undervisningsämne	Antal per åldersgrupp						Procent per åldersgrupp		
	Totalt	20-29	30-39	40-49	50-59	60+	-39	40-49	50+
Totalt	170	9	28	50	55	28	21,8	29,4	48,8
Kärnämnen och andra allmänna ämnen	86	4	14	25	27	16	20,9	29,1	50,0
Kultur	6	-	2	1	3	-	33,3	16,7	50,0
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	4	-	1	-	2	1	25,0	-	75,0
Naturvetenskapliga området	1	-	-	1	-	-	-	100,0	-
Teknik och kommunikation	32	2	6	14	7	3	25,0	43,8	31,3
Naturbruk och miljöområdet	4	-	-	-	2	2	-	-	100,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	11	-	2	6	3	-	18,2	54,5	27,3
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	16	2	2	2	7	3	25,0	12,5	62,5
Ingen undervisningsskyldighet	10	1	1	1	4	3	20,0	10,0	70,0

Matematik, svenska och engelska de vanligaste undervisningsämnena

Tabell 18 visar de vanligaste undervisningsämnena för gymnasialstadielärarna. Tretton lärare undervisar i matematik, följt av svenska och engelska som undervisas av elva lärare vardera. Lärarnas könsfördelning för enskilda ämnen är i många fall ojämn och i en del ämnen finns endast lärare av det ena könet. Till exempel husbyggnad, maskinbefäl och eldrift undervisas bara av manliga lärare, medan finska undervisas endast av kvinnor. Inom fysik och kemi finns lika många kvinnliga som manliga lärare.

Tabell 18. Lärare på gymnasialstadiet efter de vanligaste undervisningsämnena och kön 2011

Undervisningsämne	Totalt	Kvinnor	Män
Matematik	13	3	10
Svenska	11	7	4
Engelska	11	9	2
Fysik, kemi	10	5	5
Historia, samhällslära, arbetslivskunskap	9	5	4
Gymnastik	9	3	6
Social- och hälsovård, övrig	8	7	1
Studiehandledning	8	7	1
Matproduktion i restaurang	7	3	4
Specialundervisning	6	5	1
Träning för handikappade studerande inför arbete och ett självständigt liv	6	5	1
Musik, drama, konst och kultur	6	4	2
Husbyggnad	6	-	6
Datateknik	5	3	2
Omgivningslära (geografi, biologi, religion)	5	2	3
Finska	5	5	-
Elektronik och datakommunikationsteknik	5	-	5
Maskinbefäl	5	-	5
Sjukvård och omsorg	5	4	1
Restaurangservice	5	2	3
Turism-, kosthålls- och ekonomibranschen, övrig	5	2	3
Hälsokunskap	4	1	3
Samhällsvetenskap, företagsekonomi och administration, övrig	4	1	3
Eldrift	4	-	4
Teknik och kommunikation, övrig	4	-	4
Lantbruk	4	2	2

Not: Tabellen omfattar lärarnas tre vanligaste undervisningsämnen, alltså kan lärare med två eller tre olika undervisningsämnen vara inkluderade fler än en gång.

Sjunkande trend för behörighetsgraden bland gymnasialstadielärarna

Totalt sett är knappt 64 procent av gymnasialstadielärarna är behöriga. I uppgifterna ingår också rektorer, studiehandledare, assistentlärare och studerandeassistenter. Motsvarande siffra för såväl 2005 som 2008 var runt 70 procent. Av lektorerna, rektorerna, speciallärarna respektive studiehandledarna är över fyra femtedelar behöriga, medan samma sak gäller för hälften av timlärarna i huvudsyssla. Bland timlärarna i bisyssla är endast en dryg femtedel behöriga. Detta visar *tabell 19*, där man också kan se att behörighetsgraden är bättre för de äldre lärarna än för de yngre. När det gäller lärarnas behörighet fördelat på undervisningsämnen ser man i *tabell 20* att endast ungefär en tredjedel av lärarna inom teknik och kommunikation respektive kultur är behöriga. Inom övriga områden är behörighetsgraden minst 50 procent. Bäst är behörigheten inom social-, hälso- och idrottsområdet där nästan 82 procent är behöriga. Av de obehöriga saknar 50 procent pedagogikstudier, 23 procent har inte den formella ämneskunskap som krävs och ytterligare 27 procent har varken de pedagogik- eller ämnesstudier som krävs för formell behörighet.

Tabell 19. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsaklig uppgift, ålder och behörighet 2011

	Antal			Behöriga, procent		
	Totalt	Behöriga	Obehöriga	2005	2008	2011
Totalt	170	108	62	70,4	69,8	63,5
Uppgift						
Rektor	8	7	1	87,5	100,0	87,5
Lektor	93	76	17	85,1	85,1	81,7
Timlärare i huvudsyssla	28	14	14	48,6	50,0	50,0
Timlärare i bisyssla	18	4	14	16,7	35,7	22,2
Speciallärare	3	3	-	50,0	100,0	100,0
Studiehandledare	5	4	1	75,0	100,0	80,0
Assistentlärare, studerandeassistent	15	-	15	57,1	8,3	-
Ålder						
20-29	9	3	6	-	40,0	33,3
30-39	28	13	15	48,5	60,0	46,4
40-49	50	28	22	77,4	67,4	56,0
50-59	55	45	10	77,6	74,5	81,8
60+	28	19	9	75,0	85,2	67,9

Tabell 20. Lärare på gymnasialstadiet efter huvudsakligt undervisningsämne och behörighet 2011

Undervisningsämne	Antal			Behöriga, procent		
	Totalt	Behöriga	Obehöriga	2005	2008	2011
Totalt	170	108	62	70,4	69,8	63,5
Kärnämnen och andra allmänna ämnen	86	64	22	81,7	75,9	74,4
Det humanistiska o. pedagogiska området	-	-	-	33,3	100,0	.
Kultur	6	2	4	40,0	42,9	33,3
Samhällsinriktade ämnen, företags-ekonomi och administration	4	3	1	77,8	75,0	75,0
Naturvetenskapliga området	1	-	1	.	.	-
Teknik och kommunikation	32	10	22	55,6	36,0	31,3
Naturbruk och miljöområdet	4	2	2	50,0	42,9	50,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	11	9	2	91,7	100,0	81,8
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	16	12	4	73,3	75,0	75,0
Övrig utbildning	-	-	-	52,9	100,0	.
Ingen undervisningsskyldighet	10	6	4	80,0	87,5	60,0

Majoriteten av lärarna i åldern 40–59 år är utbildade i Finland

Tabell 21 och 22 visar de behöriga gymnasialstadielärarnas examensland fördelat på dels huvudsaklig uppgift, dels åldersgrupp. Nästan 64 procent av lärarna har tagit examen i Finland och 33 procent i Sverige. När man ser på lärarnas huvudsakliga uppgift är majoriteten i alla lärargrupper utexaminerade i Finland, utom timlärarna i huvud- respektive bisyssla, vilka till största delen har utbildat sig i Sverige. Majoriteten av lärarna i åldern 40–49 år respektive 50–59 år har finländsk examen. Hur lärarnas examensland står i relation till examenstiden visar stapeldiagrammet nedan. Bland de lärare som tog examen på 1970-, 1980- och 1990-talet har majoriteten gått i skola i Finland, men av lärarna som blev klara med sina studier på 2000-talet är det en mindre andel, ungefär hälften, som utexaminerats från Finland.

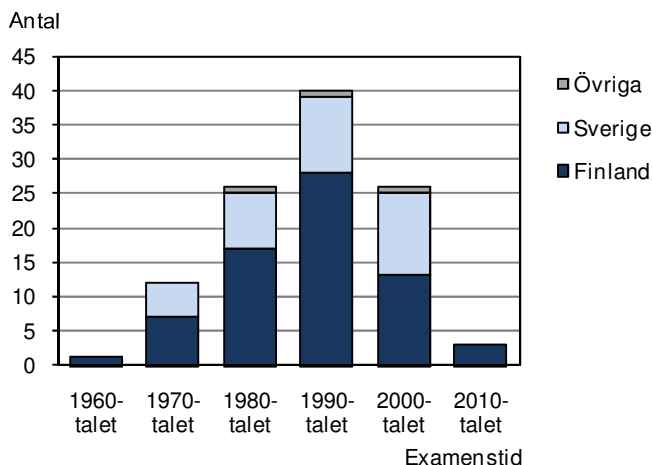
Tabell 21. Behöriga lärare på gymnasialstadiet efter huvudsaklig uppgift och examensland 2011

Läraruppgift	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	108	69	36	3	63,9	33,3	2,8
Rektor	7	4	3	-	57,1	42,9	-
Lektor	76	52	22	2	68,4	28,9	2,6
Timlärare i huvudsyssla	14	6	8	-	42,9	57,1	-
Timlärare i bisyssla	4	1	2	1	25,0	50,0	25,0
Speciallärare	3	3	-	-	100,0	-	-
Studiehandledare	4	3	1	-	75,0	25,0	-

Tabell 22. Behöriga lärare på gymnasialstadiet efter ålder och examensland 2011

Ålders- grupp	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övriga	Finland	Sverige	Övriga
Totalt	108	69	36	3	63,9	33,3	2,8
20-29	3	1	2	-	33,3	66,7	-
30-39	13	6	6	1	46,2	46,2	7,7
40-49	28	19	8	1	67,9	28,6	3,6
50-59	45	35	9	1	77,8	20,0	2,2
60+	19	8	11	-	42,1	57,9	-

Behöriga lärare på gymnasialstadiet efter examenstid och examensland 2011

Högskolan på Åland

Sammanlagt arbetar 39 lärare vid Högskolan på Åland inklusive rektor, prefekt, utbildningsansvarig och tre studiehandledare, vilket är två fler än 2005. *Tabell 23* visar antalet lärare vid Högskolan efter kön år 2005, 2008 och 2011. Högskolan anlitar dessutom ett stort antal timlärare och gästföreläsare som inte ingår i denna statistik. Av Högskolans lärare är 10 överlärare, 16 lektorer och 6 timlärare i huvudsyssla. Drygt 64 procent av de 39 lärarna är män. Männen är i majoritet bland överlärarna och lektorerna, medan det bland timlärarna i huvudsyssla råder jämvikt i könsfördelningen, vilket framgår i *tabell 24*.

Tabell 23. Lärare på Högskolan efter kön 2005–2011

Lärare	Antal		
	2005	2008	2011
Totalt	35	37	39
Kvinnor	14	14	14
Män	23	23	25

Not: I denna tabell ingår för 2005 två lärare som hade en huvudsaklig lärartjänst på annan skola. Dessa är inte medräknade i totalen.

Tabell 24. Lärare på Högskolan efter huvudsaklig uppgift och kön 2011

Huvudsaklig uppgift	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	39	14	25	35,9	64,1
Rector	1	-	1	-	100,0
Prefekt, utbildningsansvarig	2	1	1	50,0	50,0
Överlärare	10	3	7	30,0	70,0
Lektor	16	4	12	25,0	75,0
Timlärare i huvudsyssla	6	3	3	50,0	50,0
Studiehandledare	3	3	-	100,0	-
Assistentlärare	1	-	1	-	100,0

Fyra femtedelar av Högskolans lärare har ordinarie anställning

Tabell 25 redovisar högskolelärarnas ålder efter huvudsaklig uppgift. 59 procent av lärarna är 50 år eller äldre, 33 procent är i åldersgruppen 40–49 år och resterande är under 40 år gamla. Överlärarna och timlärarna i huvudsyssla har en ännu större tyngdpunkt på de äldre lärarna med 70 respektive 83 procent personer över 50 år. Bland lektorerna är åldersfördelningen lite jämnare och något flera av dem är under 50 än över 50 år. Alla i Högskolans lärarkår som är under 40 år arbetar som lektorer. Jämfört med år 2008 har andelen lärare i åldersgrupperna över 50 år stigit medan andelen yngre lärare sjunkit något. Lärarnas ålder efter kön 2005, 2008 och 2011 framgår i tabell 26. Drygt 71 procent av kvinnorna och 52 procent av männen är 50 år eller äldre.

I diagrammet nedan framgår att fyra femtedelar av högskolelärarna är ordinarie anställda och en femtedel visstidsanställda. De visstidsanställda finns framför allt i åldersgruppen 50–59 år. Bland de ordinarie anställda är en tredjedel kvinnor, medan det är lika många kvinnor som män som är visstidsanställda.

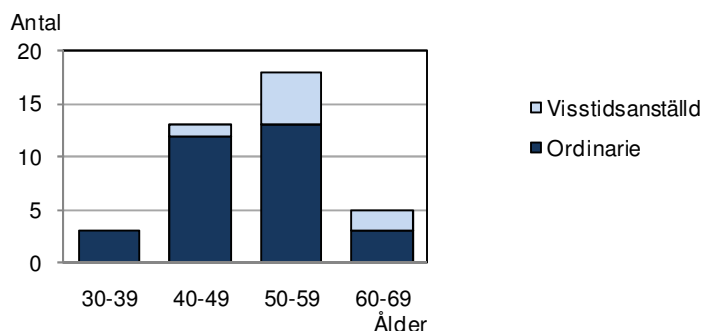
Tabell 25. Lärare på Högskolan efter huvudsaklig uppgift och ålder 2011

Huvudsaklig uppgift	Antal per åldersgrupp					Procent per åldersgrupp		
	Totalt	30-39	40-49	50-59	60-69	-39	40-49	50+
Totalt	39	3	13	18	5	7,7	33,3	59,0
Rektor	1	-	1	-	-	-	100,0	-
Prefekt, utbildningsansvarig	2	-	-	2	-	-	-	100,0
Överlärare	10	-	3	5	2	-	30,0	70,0
Lektor	16	3	6	7	-	18,8	37,5	43,8
Timlärare i huvudsyssla	6	-	1	3	2	-	16,7	83,3
Studiehandledare	3	-	1	1	1	-	33,3	66,7
Assistentlärare	1	-	1	-	-	-	100,0	-

Tabell 26. Lärare på Högskolan efter kön och ålder 2011

Åldersgrupp	Antal			Procent		
	Totalt	Kvinnor	Män	2005	2008	2011
Totalt	39	14	25	100,0	100,0	100,0
30-39	3	1	2	20,0	10,8	7,7
40-49	13	3	10	48,6	37,8	33,3
50-59	18	7	11	25,7	45,9	46,2
60-69	5	3	2	5,7	5,4	12,8

Lärare på Högskolan på Åland efter anställningsförhållande 2011

Flest lärare inom ämnesområdet teknik och kommunikation

När det gäller ämnesområde undervisar flest högskolelärare, 14 stycken, inom teknik och kommunikation, följt av 11 lärare inom allmänna ämnen. Könsfördelningen är ojämn i nästan alla ämnesområden, men framför allt inom teknik och kommunikation, där alla lärare är män, och inom social-, hälso- och idrottsområdet, där alla är kvinnor. I de allmänna ämnena samt turism-, kosthålls- och ekonomibranschen är dock könsfördelningen jämn. Detta framgår i *tabell 27*. De äldre lärarna, över 50 år, undervisar främst i de allmänna ämnena och turism-, kosthålls- och ekonomibranschen, medan lärarna under 40 år har en viss tyngdpunkt inom naturvetenskap, vilket *tabell 28* visar. I *tabell 29* redovisas de vanligaste undervisningsämnena bland högskolelärarna. Sjukvård och omsorg samt studiehandledning undervisas av flest lärare, 5 stycken vardera, följt av övrig teknik och kommunikation som undervisas av fyra personer.

Tabell 27. Lärare på Högskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och kön 2011

Undervisningsämne	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	39	14	25	35,9	64,1
Allmänna ämnen	11	6	5	54,5	45,5
Samhällsinrikt. ämnen, företagsek., admin.	1	-	1	-	100,0
Naturvetenskap	3	1	2	33,3	66,7
Teknik och kommunikation	14	-	14	-	100,0
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	5	-	100,0	-
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	4	2	2	50,0	50,0
Ingen undervisningsskyldighet	1	-	1	-	100,0

Tabell 28. Lärare på Högskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och ålder 2011

Undervisningsämne	Antal per åldersgrupp					Procent per åldersgrupp		
	Totalt	30-39	40-49	50-59	60-69	-39	40-49	50+
Totalt	39	3	13	18	5	7,7	33,3	59,0
Allmänna ämnen	11	-	3	4	4	-	27,3	72,7
Samhällsinrikt. ämnen, företagsek., admin.	1	-	1	-	-	-	100,0	-
Naturvetenskap	3	2	-	1	-	66,7	-	33,3
Teknik och kommunikation	14	-	6	7	1	-	42,9	57,1
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	1	1	3	-	20,0	20,0	60,0
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	4	-	1	3	-	-	25,0	75,0
Ingen undervisningsskyldighet	1	-	1	-	-	-	100,0	-

Tabell 29. Lärare på Högskolan efter de vanligaste undervisningsämnena och kön 2011

Undervisningsämne	Totalt	Kvinnor	Män
Sjukvård och omsorg	5	5	-
Studiehandledning	5	3	2
Teknik och kommunikation, övrig	4	-	4
Matematik	3	1	2
Utveckling av datasystem	3	1	2
El- och energiteknik	3	-	3
Maskinbefäl	3	-	3
Däcksbefäl	3	-	3

Not: Tabellen omfattar lärarnas tre vanligaste undervisningsämnena, alltså kan lärare med två eller tre olika undervisningsämnena vara inkluderade fler än en gång.

Tre fjärdedelar har tagit examen i Finland

Sex av högskolelärarna har avlagt doktorsexamen, tre licentiatexamen och elva magistersexamen. Bland de övriga finns fem sjökapten samt sex personer med ingenjörsexamen. Drygt tre fjärdedelar, eller 30 stycken, har utexaminerats från finländska läroinrättningar och de övriga nio har avlagt sina examina i Sverige. Endast inom social-, hälso- och idrottsområdet har fler lärare utexaminerats i Sverige än i Finland, vilket framgår i *tabell 30*. I *tabell 31* kan man se att de som utbildat sig i Sverige främst finns bland överlärarna och lektorerna. Den åldersmässiga fördelningen på examensland i *tabell 32* visar att nästan alla lärare utexaminerade från Sverige är 50–59 år. Nedanstående diagram visar att Sverige är vanligare som examensland bland de lärare som utexaminerats under 1990- och 2000-talen än bland dem som tagit examen tidigare.

Tabell 30. Lärare på Högskolan efter huvudsakligt undervisningsämne och examensland 2011

Undervisningsämne	Examensland, antal			Examensland, procent	
	Totalt	Finland	Sverige	Finland	Sverige
Totalt	39	30	9	76,9	23,1
Allmänna ämnen	11	9	2	81,8	18,2
Samhällsinrikt. ämnen, företagsek., admin.	1	1	-	100,0	-
Naturvetenskap	3	2	1	66,7	33,3
Teknik och kommunikation	14	11	3	78,6	21,4
Social-, hälso- och idrottsområdet	5	2	3	40,0	60,0
Turism-, kosthålls- o. ekonomibranschen	4	4	-	100,0	-
Ingen undervisningsskyldighet	1	1	-	100,0	-

Tabell 31. Lärare på Högskolan efter huvudsaklig uppgift och examensland 2011

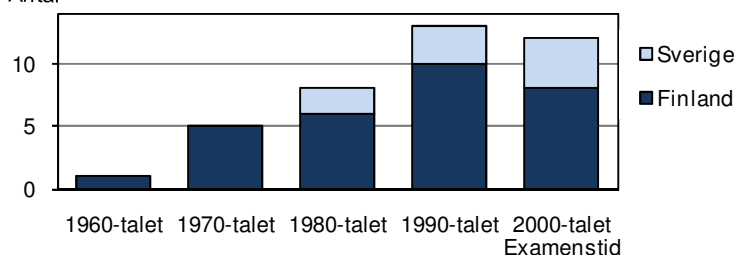
Huvudsaklig uppgift	Examensland, antal			Examensland, procent	
	Totalt	Finland	Sverige	Finland	Sverige
Totalt	39	30	9	76,9	23,1
Rektor	1	1	-	100,0	-
Prefekt, utbildningsansvarig	2	-	2	-	100,0
Överlärare	10	7	3	70,0	30,0
Lektor	16	13	3	81,3	18,8
Timlärare i huvudsyssla	6	5	1	83,3	16,7
Studiehandledare	3	3	-	100,0	-
Assistentlärare	1	1	-	100,0	-

Tabell 32. Lärare på Högskolan efter ålder och examensland 2011

Åldersgrupp	Antal			Procent	
	Totalt	Finland	Sverige	Finland	Sverige
Totalt	39	30	9	76,9	23,1
30-39	3	2	1	66,7	33,3
40-49	13	12	1	92,3	7,7
50-59	18	11	7	61,1	38,9
60-69	5	5	-	100,0	-

Lärare på Högskolan efter examenstid och examensland 2011

Antal

Övrig utbildning

Statistiken över lärare i övrig utbildning omfattar rektorer och lärare som undervisar minst 14 timmar per vecka vid Ålands musikinstitut och Medborgarinstitutet. Vid Musikinstitutet jobbar 13 och vid Medborgarinstitutet 16 lärare. Av dessa är 2 rektorer, 17 lärare och lektorer samt 10 timlärare. Könsfördelningen är jämn med en liten majoritet för kvinnorna, vilka uppgår till nästan 59 procent. Fördelat på skolorna överväger dock kvinnorna i Medborgarinstitutet, medan männen är något fler än kvinnorna vid Ålands musikinstitut. Hälften av lärarna är 50 år eller äldre och endast två personer är yngre än 40 år. Kvinnorna är i majoritet bland de äldre lärarna, medan männen överväger bland de som är yngre än 50 år. Hälften av lärarna är ordinarie anställda och nästan alla de övriga har en visstidsanställning. Dessa uppgifter redovisas i *tabell 33, 34 och 35*.

Tabell 33. Lärare i övrig utbildning efter kön 2011

Skola	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	29	17	12	58,6	41,4
Medborgarinstitutet	16	12	4	75,0	25,0
Ålands musikinstitut	13	5	8	38,5	61,5

Tabell 34. Lärare i övrig utbildning efter huvudsaklig uppgift, ålder och kön 2011

	Antal			Procent	
	Totalt	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Totalt	29	17	12	58,6	41,4
Uppgift					
Rektor	2	1	1	50,0	50,0
Lärare, lektor	17	10	7	58,8	41,2
Timlärare i huvudsyssla	10	6	4	60,0	40,0
Ålder					
30-39	2	-	2	-	100,0
40-49	12	5	7	41,7	58,3
50-59	10	8	2	80,0	20,0
60-69	5	4	1	80,0	20,0

Tabell 35. Lärare i övrig utbildning efter anställningsförhållande, ålder och kön 2011

Anställnings- förhållande	Totalt					Kön	
		30-39	40-49	50-59	60-69	Kvinnor	Män
Totalt	29	2	12	10	5	17	12
Ordinarie	15	1	6	7	1	8	7
Visstidsanställd	11	1	5	3	2	7	4
Vikarie	1	-	1	-	-	1	-
Deltidspensionerad	2	-	-	-	2	1	1

Flest lärare i ämnena sång och musik samt invandrarundervisning

Tabell 36 visar i vilka ämnen lärarna i övrig utbildning undervisar. Eftersom Musikinstitutets verksamhet till allra största delen består av ämnena musik och sång så blir tyngdpunkten av undervisningen inom den övriga utbildningen på detta ämnesområde. Inom Medborgarinstitutet är invandrarundervisning i svenska samt samhälls- och arbetslivskunskap de ämnen som flest lärare undervisar. Flera män än kvinnor undervisar i musik och sång, medan kvinnliga lärare dominerar inom invandrarundervisningen.

Tabell 36. Lärare i övrig utbildning efter undervisningsämne och kön 2011

Undervisningsämne	Totalt	Kvinnor	Män
Musik, sång	14	5	9
Invandrarundervisning i svenska	8	6	2
Invandrarundervisn. i samhälls- o. arb.livskunskap	6	5	1
Språk	3	2	1
Dans	2	2	-
Databehandling	2	1	1
Övr. utb.; social-, hälso- o. idrottsområdet	2	1	1
Bildkonst	1	1	-
Hantverk- och konstindustri	1	1	-

Not: Tabellen omfattar lärarnas tre vanligaste undervisningsämnen, alltså är lärare med två eller tre olika undervisningsämnen inkluderade fler än en gång.

Hälften av de behöriga lärarna har examen från Sverige

Av de 29 lärarna inom övrig utbildning har 25 formell behörighet. Hälften av dem, eller 13 stycken, har tagit sin examen i Sverige, medan 9 har utexaminerats från Finland. Det är framför allt lärare och lektorer som har Sverige som examensland. De flesta behöriga lärarna är i åldern 40–59 år. Bland de som utbildade sig på 1990-talet övervägde Finland som examensland, medan de flesta av de som tog examen på 1980- och 2000-talen utbildade sig i Sverige. Detta redovisas i *tabell 37*.

Tabell 37. Behöriga lärare i övrig utbildning efter huvudsaklig uppgift, ålder, examenstid och examensland 2011

	Examensland, antal				Examensland, procent		
	Totalt	Finland	Sverige	Övrigt	Finland	Sverige	Övrigt
Totalt	25	9	13	3	36,0	52,0	12,0
Uppgift							
Rektor	2	2	-	-	100,0	-	-
Lärare, lektor	17	5	10	2	29,4	58,8	11,8
Timlärare i huvudsyssla	6	2	3	1	33,3	50,0	16,7
Ålder							
30-39	2	1	-	1	50,0	-	50,0
40-49	9	3	5	1	33,3	55,6	11,1
50-59	10	3	6	1	30,0	60,0	10,0
60-69	4	2	2	-	50,0	50,0	-
Examenstid							
1970-talet	3	2	1	-	66,7	33,3	-
1980-talet	9	2	6	1	22,2	66,7	11,1
1990-talet	7	4	2	1	57,1	28,6	14,3
2000-talet	6	1	4	1	16,7	66,7	16,7

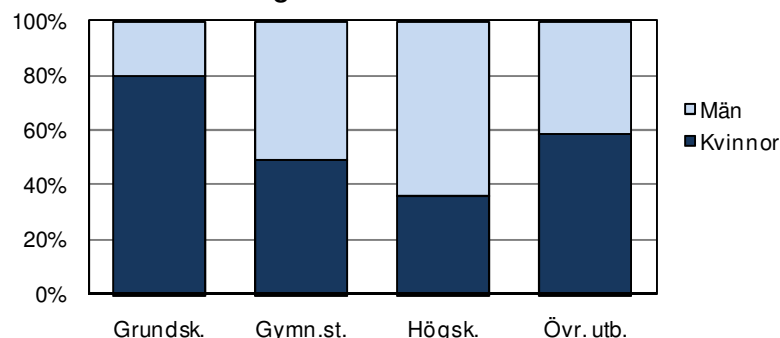
Jämförelse mellan utbildningsnivåerna

I detta avsnitt görs vissa jämförelser mellan de fyra utbildningsnivåerna för att ge en bättre helhetsbild av den åländska lärarkåren. Lärare som undervisar på flera nivåer är i denna jämförelse med endast där de har sin huvudsakliga anställning.

Kvinnomajoriteten i den åländska lärarkåren har ökat

Totalt sett är drygt två tredjedelar av den åländska lärarkåren kvinnor. Kvinnodominansen har ökat något, från 65 procent 2008 till 68 procent 2011. Könsfördelningen varierar på de olika utbildningsnivåerna och kvinnorna överväger i grundskolan, medan männen är i majoritet i Högskolan. På gymnasialstadiet och inom övrig utbildning är könsfördelningen ganska jämn.

Lärare efter utbildningsnivå och kön 2011

En fjärdedel av lärarkåren har visstidsanställning

Tabell 38 ger en samlad bild av den åländska lärarkårens fördelning på kön, ålder och anställningsförhållande för de olika utbildningsnivåerna. När det gäller ålder ligger tyngdpunkten på åldersgrupperna 40–49 och 50–59 år, vilka vardera står för drygt 30 procent av lärarkåren. Nästan 12 procent av lärarna är 60 år eller äldre. De flesta yngre lärarna finns i grundskolan, medan Högskolan och övrig utbildning har en större andel äldre lärare. När det gäller anställningsförhållande är knappt 61 procent av lärarna ordinarie anställda, 26 procent visstidsanställda, 7 procent vikarier och nästan 6 procent tjänstlediga. Andelen ordinarie anställda är betydligt högre inom Högskolan och grundskolan än inom gymnasialstadiet och övrig utbildning.

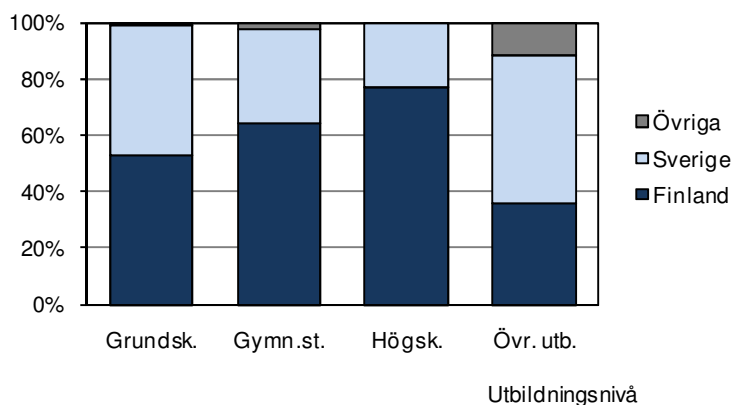
Tabell 38. Lärare efter kön, ålder, anställningsförhållande och utbildningsnivå 2011, procent

	Totalt	Grundskolan	Gymnasialstadiet	Högskolan	Övrig utbildning
Kön					
Kvinnor	68,0	79,6	48,8	35,9	58,6
Män	32,0	20,4	51,2	64,1	41,4
Ålder					
20-29	7,7	10,0	5,3	-	-
30-39	19,7	23,1	16,5	7,7	6,9
40-49	30,2	29,4	29,4	33,3	41,4
50-59	30,9	28,6	32,4	46,2	34,5
60+	11,5	9,0	16,5	12,8	17,2
Anställningsförhållande					
Ordinarie	60,9	64,3	49,7	79,5	51,7
Visstidsanställd	25,9	19,8	40,7	20,5	37,9
Vikarie	7,0	8,5	5,1	-	3,4
Tjänstledig	5,8	7,4	4,0	-	-
Deltidspensionerad	0,4	-	0,6	-	6,9

Drygt hälften av de behöriga lärarna är utbildade i Finland

Av lärarna i det åländska utbildningssystemet har knappt 57 procent utexaminerats från finländska läroinrättningar, vilket är en minskning från 60 procent år 2008. Nästan 42 procent av lärarna har avlagt sin utbildning i Sverige och två procent har tagit examen i något annat land. Dessa siffror omfattar alla de 39 lärarna vid Högskolan och de behöriga lärarna på de övriga utbildningsnivåerna. Högskolan har den högsta andelen lärare utbildade i Finland, nästan 77 procent, medan den övriga utbildningen har den lägsta på 36 procent.

Lärare 2011 efter utbildningsnivå och examensland

ÅS UP

Ålandsvägen 26
PB 1187
AX - 22 111 MARIEHAMN